

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 27.08.2026 nr 1-4/26/3204

Meie 25.09.2026 nr 2-2/2026/1066

Arvamus maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule

Austatud energeetika- ja keskkonnaminister

Kliimaministeerium esitas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi TTJA) arvamuse avaldamiseks maagaasiseaduse (MGS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu).

TTJA tänab arvamuse avaldamise võimaluse eest. TTJA on eelnõuga tutvunud ning esitab sellega seoses alljärgnevad tähelepanekud ja ettepanekud. Paksus kirjas ja läbikriipsutusega on kehtiva seaduse sätete sõnastustesse TTJA poolt tehtud muudatusettepanekud.

TTJA-l ei ole eelnõuga tehtavate muudatuste osas vastuväiteid, kuid märgib, et eelnõu seletuskirja punktides 6.1.2 ja 7 toodud mõjuanalüüsides (lk-d 79 ja 88) on TTJA töökoormuse kasvu seostatud üksnes tarbijakaitse valdkonnaga. Tähelepanuta on jäetud eelnõukohase seaduse rakendamisega kaasnev töökoormuse kasv kemikaaliseaduse (KemS), seadme ohutuse seaduse (SeOS) ja mõõteseadusega (MõõteS) TTJA-le pandud ülesannete täitmisel. Näiteks turule sisenevad uued biogaasijaamad, vesinikutootjad ja -hoiustajad vajavad KemS-i käitamisluba, mille annab TTJA. See omakorda suurendab TTJA koormust KemS-i dokumentide läbivaatamise/kooskõlastamise ning riikliku järelevalve valdkonnas. Turule lisanduvate seadmete tõttu suureneb TTJA töökoormus ka gaasi- ja surveseadmete ning mõõtevahendite nõuetele vastavuse kontrolli valdkonnas. Töökoormuse suurenemine toob kaasa täiendavate ametikohtade vajaduse ning seetõttu ka palgakulu ning lähetus-, majandus- ja koolituskulude kasvu, mida TTJA-l enda sisemistest vahenditest ei ole võimalik katta. Seega tuleks vastavad täiendavad vahendid riigieelarves TTJA-le ette näha.

TTJA soovib teha täiendavad ettepanekud MGS-i muutmiseks, kuna tarbijaõiguste seisukohast on need olulised ja TTJA hinnangul peaksid vastavad sätted MGS-is sisalduma.

1. Täiendada MGS §-i 10¹ uue lõikega 1¹, mis kohustab müüjat osana lepingueelsest teabest esitama füüsilisest isikust tarbijale konkreetseid andmeid sisaldava lepingu põhitingimuste kokkuvõtte. Ettepanekule vastav sätte sõnastus on:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave lepingu põhitingimuste kohta peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) lepingu periood;
- 2) lepingu muutmise ja lepingu ülesütlemise tingimused, sealhulgas lepingu tasuta ülesütlemise võimalus ning ennetähtaegse ülesütlemise tasu, kui see on lepinguga ette nähtud;
- 3) müügilepingus müüdava gaasi või vesiniku või müüdava teenuse ühikuhind ja sellele lisanduvad tasud ning teave soodustuste kohta;
- 4) müüja e-posti aadress ja tarbijavaidluste komisjoni kontakt.“.

Täiendus on vajalik, et lihtsustada kodutarbijal lepingu olulistest tingimustest ülevaate saamist. Kuigi MGS § 10¹ lõikes 1 on müüjale pandud kohustus anda teavet lepingu põhitingimuste kohta, ei ole üheselt selgelt ära näidatud, mis andmed põhitingimuste alla kuuluvad. TTJA ettepanek põhineb elektrituruseaduse (ELTS) § 87 lõikele 1¹, mis sätestab sarnase lepingu sõlmimise eelse lepingu kokkuvõtte esitamise kohustuse elektrimüüjale. TTJA märgib, et eelnõuga võetakse üle direktiiv (EL) 2024/1788, mille artikkel 11 lõige 3 sätestab konkreetset: „*Peamiste lepingutingimuste ühtne kokkuvõtte esitatakse lõpptarbijatele hästi märgatavalt ning täpselt ja selgelt sõnastuses. Liikmesriigid nõuavad, et tarnija kasutaks ühtseid termineid. Komisjon esitab selle kohta mittesiduvad suunised.*“. Nimetatud direktiivi põhjenduste punktides 35 ja 36 nähtub, et kõikides energiasektorites ühtlase tarbijakaitse taseme tagamiseks peaks maagaasi õigusraamistik järgima tarbijakaitse osas elektrituru regulatsiooni ja selle tarbijate kaitset käsitlevaid sätteid. Seega on igati otstarbekas panna gaasi ja vesiniku müüjale ning liitumis- või võrguteenuse osutajale kohustus esitada tarbijale konkreetsete andmetega lepingu kokkuvõtte. See välistab olukorra, kus lepingu olulised tingimused (nt sidususperiood, ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevad tasud jms) jäävad tarbijale märkamatuks ning võivad seetõttu põhjustada hilisemaid vaidlusi.

2. TTJA teeb ettepaneku sätestada MGS §-is 10¹ kohustus esitada lepinguinfo püsival andmekandjal viitega võlaõigusseaduse (VÕS) regulatsioonile nagu on sätestatud ELTS § 87 lõikes 2 või alternatiivselt lisada MGS §-i 1 üldine viide lepingutele VÕS-i kohaldumise kohta MGS-is reguleerimata osas nagu on sätestatud ELTS § 83 lõikes 3.

Ettepanekukohane MGS § 10¹ uue lõike 2¹ sõnastus on: „**(2¹) Kui leping ei ole sõlmitud kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis, esitab võrguettevõtja või müüja käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed püsival andmekandjal koos lepingu sõlmimist kinnitava teatega. Füüsilisest isikust tarbijale esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed võlaõigusseaduses sätestatud korras.**“.

Ettepanekukohane MGS §-i 1 uue lõike 4 sõnastus on: „**(4) Liitumislepingule, võrgulepingule ja müügilepingule kohaldatakse käesolevas seaduses reguleerimata osas võlaõigusseadust.**“.

Täiendus on vajalik, kuivõrd ühiskond liigub võimalikult kiire ja mugava asjaajamise suunas ja praktikas võivad kauplejad kergekäeliselt suunata tarbijat lepinguinfo tutvuma näiteks iseteeninduskeskkonda. See aga ei ole piisav, et täita püsiva andmekandja nõuet. Juhul, kui kaupleja eksituse või (paha)tahtliku tegevuse tõttu ei ole sõlmitud leping iseteeninduskeskkonnas ühel hetkel enam kättesaadav, pole tarbijal võimalik lepingut iseseisvalt taastada ega lepinguandmetega tutvuda. Direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 11 lõige 3 kohustab liikmesriike tagama, et kogu lepingueelne teave ja lepingute põhilised tingimused esitatakse tarbijale selgelt, otse ja tasuta enne lepingu sõlmimist või kinnitamist. Sama üldpõhimõte on nimetatud väljaspool äriruume/sidevahendi abil sõlmitud lepingute

puhul kehtivas VÕS-is (§ 48¹ lg 1 ja § 55 lg 1). Kuigi VÕS kohaldub MGS-i suhtes üldseadusena automaatselt, tagab otsese viite lisamine MGS-i teksti parema õigusselguse.

3. Lisada MGS §-i 10¹ lõige 8², mis sätestab müüja kohustuse teavitada tarbijat müügilepingu ülesütleamise järgselt asjaolust, et võrguleping jääb kehtima ja vajab eraldiseisvat lõpetamist. Ettepanekukohane sõnastus on:

„(8²) Müüja on kohustatud viie tööpäeva jooksul peale tarbija algatusel müügilepingu lõppemise või ülesütleamise teate saamisest teavitama tarbijat asjaolust, et müügilepingu lõppemine ei lõpeta võrguühenduse kohta sõlmitud võrgulepingu kehtivust ja vajadusel tuleb see eraldi üles öelda.“.

Täiendus on vajalik, et välistada ootamatuid ebameeldivusi tarbijale, kes suure tõenäosusega ei ole teadlik sellest, et müügilepingu lõppemisega ei kaasne võrgulepingu lõppemist. Seda enam, et eelnõu punktiga 32 täiendatakse §-i 10¹ lõikega 8¹, mis näeb ette, et tähtajatu müügileping lõpeb võrgulepingu lõppemisel. Ettepanekukohase kohustuse panemine müüjale, kes energiaturu professionaalina on teadlik lepinguliste suhete eraldiseisvusest, ei ole liigselt koormav, kuna teavituse lisamine lepingu lõpetamise kinnituskirjale või iseteeninduskeskkonda ei too kaasa märkimisväärset halduskoormust. Samal ajal tagab see tarbijakaitseseadusest tuleneva tarbija õiguse saada tema majandushuvide kaitseks olulist teavet, vältides teadmatusega kaasnevat tegevusetust ning hoides ära ebasoovitavaid finantsvaidlusi. Praktikast on tulnud olukordi, kus tarbijad on ekslikult eeldanud, et müügilepingu lõpetamisega katkevad automaatselt kõik konkreetsetes tarbimiskohas võetud kohustused. Selle tagajärjel on tarbijatel tekkinud ootamatuid ja ulatuslikke võrgutasude võlgnevusi teenuste eest, mida tarbijad tegelikult enam ei kasuta.

4. Täiendada MGS § 10¹ lõiget 9, lisades sõna „leping“ järele sõna „tasuta“. Ettepanekukohane sätte sõnastus on:

„(9) Võrguettevõtja või müüja edastab tarbijale vähemalt 30 päeva enne lepingutingimuste, sealhulgas hindade ja tariifide muutmist sellekohase teate. Teates nimetatakse kavandatav muudatus, selle tegemise alus ja muudatuse jõustumise aeg ning esitatakse teave selle kohta, et tarbijal on õigus leping **tasuta üles öelda, kui ta muudatusega ei nõustu.“.**

Täiendus on vajalik, et lepingutingimuste muutmisega mittenõustumisel ei satuks tarbija ebaõiglasesse olukorda, kus ta peab kas nõustuma ebasoodsamate tingimustega või maksuma lepingust lahkumisel ennetähtaegse lõpetamise tasu. Seadus peab tagama õiguse lepingu tingimuste muutmisel leping tasuta üles öelda. Lepingutingimuste ja hindade ühepoolne muutmine müüja poolt riivab lepingu stabiilsuse põhimõtet, eriti tähtajaliste ja fikseeritud hinnaga lepingute puhul, kus tarbija on arvestanud kokkulepitud tingimuste kehtimisega lepingu lõpuni. Direktiivi (EL) 2024/1788 artikli 11 lõige 4 ja artikli 12 lõige 3 kohustavad tarnijat teavitama tarbijat otse ja läbipaistvalt kõigist lepingutingimuste ja hindade muudatustest ning tagavad tarbijale vabaduse uute tingimustega nõustumata korral leping lõpetada. Kuigi direktiiv ei kohusta tagama tasuta ülesütlemisvõimalust tingimuste muutmisega mittenõustumise korral, on liikmesriigil selles osas otsustusõigus.

5. Muuta MGS § 10¹ lõiget 10 selliselt, et ennetähtaegse lõpetamise tasu saaks küsida vaid fikseeritud hinnaga tähtajalise lepingu puhul ning tasu ei tohi ületada müüjale tekkinud otsest rahalist kahju, mille tekkimist peab tõendama müüja. Ettepanekukohane sätte sõnastus on:

„(10) Müüja võib nõuda ~~tähtajalise~~ lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu **fikseeritud hinnaga tähtajalise lepingu tarbija poolt ülesütleamise korral vaid tingimusel, et tasu on tarbijaga sõlmitud lepingus ette nähtud ja tasust on tarbijat enne lepingu sõlmimist selgelt**

teavitatud. Ennetähtaegse lõpetamise tasu ~~peab olema põhjendatud ei tohi ületada müüjale tekkivat otsest majanduslikku kahju. Otsest majanduslikku kahju tõendab müüja.~~“.

Muudatus on vajalik, et objektiivsetest põhjustest tulenev lepingust väljumine ei oleks tarbijale liigselt koormav ebamõistlikult suure ülesütlemistasu tõttu. Direktiivi (EL) 2024/1788 artikkel 12 lubab lepingu ennetähtaegse ülesütleamise korral leppetrahvi nõuda vaid fikseeritud tähtaja ja hinnaga lepingute puhul. Tasud peavad olema proportsionaalsed ega tohi olla suuremad kui otsene majanduslik kahju, mida kaupleja kannab. Majandusliku kahju tõendamise koormis lasub kauplejal. Kehtiv MGS § 10¹ lõige 10 sätestab vaid, et tasu peab olema põhjendatud, kuid ei rõhuta proportsionaalsust, majandusliku kahju eeldust ega tõendamiskoormist. TTJA hinnangul on selline sõnastus liialt üldsõnaline ja õigusselgusetu, kuivõrd kehtiva sõnastuse nõue leppetrahvi põhjendatuse kohta jätab väga suure tõlgendusruumi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Talving
peadirektor

Maiga Liiv
+372 6672076 Maiga.Liiv@ttja.ee